

2017/05 **INFORMACJE O TYM, CO W OLEŚNICY I OKOLICACH**
EXTRA

Wywiad SZUWARNIKA z Panem Janem Matejko, malarzem krakowskim.

SZU: Takie tylko marzenie. Chęć zamienienia kilku słów z artystą, który tak wiele serca i ciężkiej pracy włożył w tworzenie dzieł przedstawiających naszą historię.

Dzisiaj pytanie do mistrza o obraz „Konstytucja 3 Maja 1791 roku”.

Czy to tylko olej na płótnie o wymiarach 247x446 cm. Praca nad obrazem trwała od stycznia 1891 roku, do października tego samego roku. Jednak już w maju, podczas oficjalnych obchodów setnej rocznicy uchwalenia konstytucji, dokonano prezentacji niemal gotowego dzieła. Odstonięto go na wystawie w Sukiennicach. Tak ważna dla artysty była ta rocznica. Sam obraz to scena zbiorowa ukazująca uczestników pochodu zmierzającego do Kolegiaty św. Jana, by zaprzysiąc tekst nowej konstytucji. Tło stanowi tu ulica Świętojańska, u jej wylotu widoczna jest fasada Zamku Królewskiego, gdzie obradowali posłowie. Posłom towarzyszy wiwatujący tłum warszawiaków, widać też postacie żołnierzy, którzy ochraniają pochód.

Matejko sportretował tu wiele znanych osobistości. Mistrz posłużył się symboliką i nie zawsze pozostawał do końca wierny faktom historycznym, nadrzędnym celem dzieła było bowiem ukazanie doniósłości wydarzenia.

W centralnej części obrazu znajduje się Stanisław Małachowski, pełniący wówczas funkcję marszałka sejmu. Marszałek, niesiony przez posłów Aleksandra Linowskiego i Ignacego Zakrzewskiego, dumnie unosi w prawej ręce tekst Konstytucji 3 maja, w lewej zaś dzierży laskę, symbol władzy marszałkowskiej. Jego jasna sylwetka wyraźnie odcina się na ciemniejszym tle.

c.d. str 2

Kto wg Pana Jana był wart umieszczenia na obrazie? (nawet, jeżeli w tym dniu był zupełnie w innym miejscu). Zwolennicy i przeciwnicy. Petna demokracja, jak przystało na pierwszą konstytucję w Europie.

1. Stanisław Matachowski (1736–1809), marszałek Sejmu Wielkiego. 2. Aleksander Linowski (ok. 1759–1820), poseł na Sejm Wielki, zwolennik konstytucji. 3. Ignacy Wyssogota Zakrzewski (1745–1802), poseł na Sejm Wielki, zwolennik konstytucji. 4. Tadeusz Kościuszko (1746–1817), generał wojsk koronnych. 5. Kazimierz Nestor Sapieha (1757–1798), marszałek Sejmu Wielkiego. 6. Julian Ursyn Niemcewicz (1757–1841), poseł na Sejm Wielki, współautor konstytucji. 7. Michał Zabiełto (1760–1815), poseł na Sejm Wielki, zwolennik konstytucji. 8. Jan Suchozrewski (zm. 1804 lub 1809), poseł na Sejm Wielki, przeciwnik konstytucji. 9. Stanisław Kublicki (1750–1809), poseł na Sejm Wielki, zwolennik konstytucji. 10. Franciszek Ksawery Branicki (ok. 1730–1819), hetman wielki koronny, przeciwnik konstytucji. 11. Hugo Kottłataj (1750–1812), podkanclerzy koronny, współautor konstytucji. 12. Feliks Turski (1720–1800), biskup krakowski (lub Tymoteusz Gorzeński). 13. Ignacy Potocki (1750–1809), marszałek wielki litewski, współautor konstytucji. 14. Adam Kazimierz Czartoryski (1734–1823), starosta generalny ziem podolskich, zwolennik konstytucji. 15. Scipione Piattoli (1749–1809), sekretarz prywatny królewski, współautor konstytucji. 16. Tadeusz Matuszewicz (1765–1819), poseł na Sejm Wielki, współautor konstytucji. 17. Stanisław August Poniatowski (1732–1798), król polski. 18. Anna Charlotta Dorota von Medem (1761–1821), księżna kurlandzka (lub Róża z Martynkowskich Dekertowa). 19. Elżbieta z Szydłowskich Grabowska (1748/9–1810), metresa królewska. 20. Jan Dekert (1738–1790), prezydent miasta Warszawy. 21. Antoni Stanisław Czetwertyński-Światopełk (1748–1794), zwolennik konstytucji. 22. Antoni Polikarp Złotnicki (ok. 1750–1830), poseł na Sejm Wielki, przeciwnik konstytucji. 23. Francuski rojalista. 24. Jan Kiliński (1760–1819), mistrz szewski. 25. Klemens Maria Hofbauer (1751–1820), ksiądz redemptorysta. 26. Stanisław Staszic (1755–1826), ksiądz, działacz oświeceniowy. 27. Andrzej Hieronim Zamoyski (1716–1792), b. wojewoda inowrocławski, autor Kodeksu Zamojskiego. 28. Tymoteusz Gorzeński (1743–1825), biskup smoleński. 29. Kazimierz Konopka (1769–1805), sekretarz Hugona Kottłataja. 30. Ksiądz prawostawny. 31. Paweł Ksawery Brzostowski (1739–1827), ksiądz (lub Józef Stępkowski). 32. Antoni Tyzenhauz (1733–1785), b. zarządca litewskich ekonomii królewskich. 33. Chtop. 34. Józef Poniatowski (1763–1813), generał wojsk koronnych. 35. Stanisław Mokronowski (1761–1821), poseł na Sejm Wielki. 36. Młody Żyd. 37. Stary Żyd.

